

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la modificarea Programului privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pentru drumurile publice naționale pe anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2024

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale în colaborare cu Î.S. "Administrația de Stat a Drumurilor".
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului a fost elaborat în temeiul prevederilor a Art.1 alin. (21) și art. 8 alin. (3) din Legea fondului rutier nr. 720/1996 și art. 2 lit. a) din Legea bugetului de stat pe anul 2024, nr. 418/2023, și ca urmare a necesității de ajustare a alocării mijloacelor fondului rutier pentru anul 2024.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În conformitate cu Legea bugetului de stat pentru anul 2024, nr. 418/2023, cu modificările ulterioare, pentru Fondul rutier a fost alocată suma de 2015946,3 mii lei, mijloace financiare destinate pentru întreținerea și reparația drumurilor publice naționale cu o lungime totală de 5970 km și a construcțiilor ingineresti ale acestora. Subsecvent, urmare a analizei volumului lucrărilor executate în raport cu cele planificate și estimării necesarului lucrărilor ce urmează a fi realizate până la finele anului, se impune necesitatea operării unor modificări în cadrul Programului privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pentru drumurile publice naționale pe anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2024, prin redistribuirea mijloacelor financiare între capitolele de cheltuieli în interiorul Programului.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Proiectul de hotărâre prevede modificarea/ajustarea Programului privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pe anul 2024 prin redistribuirea mijloacelor Fondului rutier între capitolele de cheltuieli în interiorul Programului, și distribuirea mijloacelor suplimentar alocate pentru utilizarea eficientă a mijloacelor alocate destinate întreținerii și reparației drumurilor naționale. Astfel, se propune modificare alocațiilor destinate întreținerii drumurilor publice naționale (întreținerea de rutină/curentă pe timp de vară și de iarnă, lucrări și servicii pentru întreținerea periodică, lucrări privind reparații la drumuri și poduri), și celor de reparații capitale, principalele propuneri fiind următoarele: La capitolul 1 „Întreținerea curentă pe timp de vară” a apărut necesitatea majorării volumului mijloacelor financiare cu suma de 82394,7 mii lei, destinate în general lucrărilor de întreținere a zonei drumurilor, întreținere a trotuarelor, consolidarea localizată a acostamentelor, asigurarea scurgerii apelor din zona drumurilor, întreținerea mijloacelor pentru siguranța circulației rutiere și de informare, asigurarea esteticii drumurilor, întreținerea plantațiilor rutiere și perdelelor de protecție. La capitolul 3 „Lucrări și servicii pentru întreținerea periodică” suma se micșorează cu 23738,4 mii lei pentru executarea lucrărilor de întreținere periodică a îmbrăcăminților din beton asfaltic și din beton de ciment, întreținerea periodică a lucrărilor de artă/poduri și podețe, lucrări de siguranță rutieră, amenajarea pavilioanelor auto, etc., cauza fiind executarea necalitativă a marcajului rutier precum și eșuarea procedurii de licitație pentru amenajarea pavilioanelor auto. La capitolul 4 „Lucrări privind reparații la drumuri și poduri” suma se micșorează cu 120840,9 mii lei, cauza fiind contractarea târzie a lucrărilor la obiectele din anexa 3 a Programului, dat fiind faptul că mijloacele financiare pentru anexa 3 au fost alocate în luna august 2024. Respectiv, executarea lucrărilor contractate nu pot fi realizate până la finele anului din cauza

condițiilor meteo nefavorabile (pe perioada de iarnă), urmând ca aceste să fie realizate în anul următor.

La capitolul 5 „Reparații capitale a drumurilor și podurilor” se propune micșorarea alocațiilor în sumă de **140962,0 mii lei**.

Factori care au condus la nevalorificarea mijloacelor financiare și respectiv neexecutarea lucrărilor planificate sunt cauzate în mare parte de procesul îndelungat al achizițiilor publice.

Din obiectivele respective pot fi menționate:

- *Reparația drumului G113 Bender-Copanca-Plop Știubei-Căușeni, sector km 28,76-35,07*, procedura de licitație a fost demarată în martie 2024, cu ulterioara contestare a deciziei de atribuire. Drept urmare, licitația respectivă a fost anulată și demarată una nouă. În prezent se evaluează ofertele depuse.

- *Lucrări de reparație a drumului R26 Bender – Căușeni – Cimișlia, km 23,820 – 46,308 (sectorul 1, km 23,820 – 31,20)*, unde procedura de licitație a fost demarată în decembrie 2023, cu ulterioara contestare a deciziei de atribuire. Ulterior, câștigătorul licitației desemnat a refuzat să depună garanția de bună execuție în condițiile solicitate de beneficiar. Drept urmare, licitația respectivă a fost anulată și demarată una nouă. În prezent se evaluează ofertele depuse.

- *Reparația podurilor pe drumul R6 Chișinău – Orhei – Bălți, km 132,08; 136,45*, deși contractul a fost încheiat în luna aprilie 2024, lucrările au început în luna noiembrie 2024, deoarece nu a fost emisă autorizația de construire de către APL (primăria mun. Bălți).

Impedimentele care au condus la tergiversarea execuției lucrărilor la unele obiective, datorate declanșării unor obstacole în afara contractului părților contractante, care nu s-au putut evita sau depăși, cum ar fi:

- Condițiile climaterice nefavorabile pentru execuția lucrărilor de drum, fiind înregistrate temperaturi scăzute și cantități considerabile de precipitații sub formă de ploaie.

- Modificări ale soluțiilor de proiect datorate înlocuirii materialelor prevăzute în proiectul de execuție și/sau modificarea tehnologiei de realizare a lucrărilor, îmbunătățind astfel parametrii tehnici ai obiectivului.

- Includerea lucrărilor suplimentare datorate necorespunderii proiectului de execuție cu situația de facto și/sau omiterea unor volume de lucrări care nu s-au putut identifica la etapa de proiectare, însă fără de care a fost imposibilă continuarea lucrărilor.

La capitolul 7 „Gestionarea drumurilor publice” este necesară majorarea mijloacelor financiare **cu suma de 161548,3 mii lei**, pentru acoperirea cheltuielilor provenite din litigii arbitrale rezultate în contextul implementării contractelor internaționale (SC ”Pa&Co International” SRL, AECOM INOCSA S.L.U, Strabag AG, Toto Costruzioni Generali S.P.A. în asociație cu Taddei Spa-Societa Consortile AR.I.).

La capitolul 8 „Executarea lucrărilor de proiectare, evaluarea drumurilor și podurilor, procurarea terenurilor” se micșorează alocațiile cu suma de **4600,0 mii lei**.

La capitolul 9 „Dezvoltarea bazei de producție a unităților care efectuează lucrări de întreținere a drumurilor S.A., „Drumuri”, procurarea tehnicii și utilajului pentru acestea” se micșorează suma cu **8162,0 mii lei**

La capitolul 10 „Executarea lucrărilor de cercetare științifică, transfer tehnologic, aplicate la sectoare experimentale de drumuri și poduri” se micșorează suma cu **3500,0 mii lei**

La capitolul 11 „Cofinanțarea proiectelor de reabilitare a drumurilor (conform anexai nr. 2)” – se alocă suplimentar suma de **70037,8 mii lei**, pentru compensarea cheltuielilor suportate de către Antreprenorii implicați în reabilitarea drumurilor din proiectul LRIP finanțat de către Banca Mondială.

La capitolul 12 „Procurarea și mentenanța utilajului și echipamentului” – suma se diminuează cu **11552,1 mii lei**.

Reieșind din cele menționate se propune redistribuirea mijloacelor fondului rutier pe capitolele de cheltuieli după cum urmează:

Articolul de cheltuieli		Volumul de lucrări pentru drumurile naționale aprobat prin HG 90/2024, (mii lei)	Volumul de lucrări pentru drumurile naționale aprobat prin HG 590/2024, (mii lei)	Volumul de lucrări pentru drumurile naționale propus spre modificare (mii lei)	Diferența de program
1	2	3	4	5	6
	TOTAL Mijloace financiare planificate din fondului rutier	1 635 946,3	2 015 946,3	2 015 946,3	0
	TOTAL întreținerea drumurilor publice naționale (p.1-4; p.7), inclusiv	780 487,3	1 080 487,3	1 179 851,0	99 363,7
1.	Întreținerea curentă a drumurilor publice naționale pe timp de vară, total, inclusiv:	366 710,5	436 400,5	518 795,2	82 394,7
1.1	întreținerea curentă a îmbrăcăminții asfaltice (înlăturarea denivelărilor și fâgașelor, plombări, colmatarea fisurilor și crăpăturilor, badijonarea suprafețelor poroase, corectarea în profil transversal și longitudinal cu mixturi asfaltice)	160 317,5	189 241,4	222 819,9	33 578,5
1.2	întreținerea curentă a îmbrăcăminților din beton de ciment (plombări, colmatări, refacere rosturi, eliminarea fenomenelor de pompaj, refacere de dale)	8 500,0	13 000,0	12 500,0	-500,0
1.3	întreținerea curentă a drumurilor pietruite/din macadam (greblarea pietrei neîmpănate cu reîntoarcere în partea carosabilă, astuparea gropilor și fâgașelor cu material pietros, scarificarea cu reprofilare și compactare cu adaus sau fără a materialului pietros)	34 693,0	43 340,0	48 030,9	4 690,9
1.4	întreținerea curentă a drumurilor din pământ (profilarea suprafeței carosabile, eliminarea gropilor și fâgașelor cu adaus de nisip sau balast, stabilizarea suprafețelor carosabile cu lianți hidraulici sai bituminoși)	4 600,0	4 900,0	4 800,0	-100,0
1.5	întreținerea curentă a tuturor drumurilor (întreținerea zonei drumurilor, întreținerea trotuarelor, consolidarea localizată a acostamentelor, asigurarea scurgerii apelor din zona drumurilor, întreținerea mijloacelor pentru siguranța circulației rutiere și de informare, asigurarea esteticii drumurilor, întreținerea plantațiilor rutiere și perdelelor de protecție, întreținerea iluminării stradale, inclusiv plata pentru energia electrică, instalarea catargelor și a drapelelor)	145 000,0	167 819,1	211 475,7	43 656,6

1.6	lucrări de întreținere accidentale (de urgență): în caz de inundații, alunecări de teren, inclusiv pentru contracte multianuale bazate pe performanță, etc	4 100,0	4 100,0	5 168,7	1 068,7
1.7	întreținerea curentă a lucrărilor de artă / podurilor și podețelor (menținerea stării tehnice corespunzătoare și a exigențelor esențiale, refacerea localizată a elementelor degradate a podurilor și podețelor; calea podului: curățirea de vegetație, colmatarea fisurilor și crăpăturilor, reparații izolate a carosabilului și elementelor de rezistență, lucrări de impermealizare; reparația și curățirea izolată a: gurilor de scurgere, parapetelor, aparatelor de reazem, suprastructurii, elementelor de rezistență, rampe, albiei, apărâi de maluri, etc.)	9 500,0	14 000,0	14 000,0	0
2.	Întreținerea curentă a drumurilor publice naționale pe timp de iarnă (pregătirea pentru sezonul de iarnă), total, inclusiv:	90 400,0	165 000,0	165 000,0	0
2.1	Întreținerea curentă pe timp de iarnă (pregătirea pentru sezonul de iarnă: amenajarea parazăpezi, curățirea sistemelor de evacuare a apelor, asigurarea cu material antiderapant în depozite; dezăpezirea manuală și mecanică, răspândirea materialului antiderapant; achiziționarea utilajelor și mecanismelor pentru întreținerea de iarnă)	90 400,0	165 000,0	165 000,0	0
3.	Lucrări și servicii pentru întreținerea periodică, total, inclusiv:	184 566,3	196 855,0	173 116,7	-23 738,4
3.1	întreținerea periodică a îmbrăcăminților din beton asfaltic și beton de ciment (execuția tratamentelor bituminoase directe sau inverse, execuția straturilor bituminoase foarte subțiri, reciclarea în situ a îmbrăcăminții asfaltice, straturi bituminoase subțiri executate la rece de tip „slurry seal”)	40 000,0	40 000,0	39 397,5	-602,6
3.2	întreținerea periodică pentru lucrări de siguranță rutieră (aprovizionarea și montarea a semnelor și indicatoarelor rutiere noi, consolelor, portalurilor, stâlpi de dirijare, parapete de siguranță metalice, parapete din beton tip ”NEW JERSEY”, stâlpi de ghidare, borne chilometrice, elemente reflectorizante, semafoare, amenajarea sensurilor giratorii, intersecțiilor, trecerilor de pietoni, denivelări artificiale, marcaje rutiere, etc.)	88 395,0	90 095,0	70 563,0	-19 532,0

3.3	întreținerea periodică a lucrărilor de artă/ poduri și podețe (înlocuirea îmbrăcămintei rutiere de pe calea podurilor și trotuare, înlocuirea rosturilor de dilatație-contrație, înlocuirea parapetelor pietonale și de siguranță, refacerea straturilor de protecție a elementelor de rezistență-cămașuiri, refacerea casurilor, pereurilor, sferturilor de con, execuția torcretărilor, schimbarea aparatelor de reazem, vopsirea tablierelor și elementelor metalice, execuția lucrărilor de consolidare elemente din beton armat și beton precomprimat)	30 421,3	37 000,0	34 146,1	-2 853,9
3.4	întreținerea periodică pentru lucrări amenajarea pavilioanelor auto, stațiilor transport public și locurilor de parcare (reparația parcarilor, pavilioanelor auto și stațiilor existente, execuția pavilioanelor și stațiilor noi, asigurarea dotărilor: coșuri de gunoi, mese, bănci, etc.)	9 750,0	9 750,0	9000,1	-749,9
3.5	întreținerea periodică pentru lucrări de plantații rutiere noi (completările și defrișările de plantații în zona drumurilor)	4 500,0	4 500,0	4 500,0	0
3.6	întreținerea periodică pentru lucrări pentru protejarea corpului și platformei drumurilor (amenajarea și execuția lărgirilor carosabile, consolidarea acostamentelor, construcția trotuarelor, amenajarea și construcția rigolelor și șanțuri capitale, execuția de drenuri/drenaje, canale, ziduri de sprigin, corecții de albii și torente de până la 200m, execuția de drumuri pietruite cu straturi stabilizate cu lianți hidraulici sau bituminoși și acoperirea cu straturi bituminoase, execuția drumurilor de acces, podețe la drumuri laterale, etc)	11 500,0	15 510,0	15 510,0	0
4.	Lucrări privind reparații la drumuri și poduri, total, inclusiv:	58 810,5	202 231,8	81 390,9	-120 840,9
4.1	reparația îmbrăcăminților rutiere (restabilirea straturilor de bază și de uzură, ranforsarea îmbrăcămintei rutiere pe drumurile pietruite/din macadam, execuția în rampă a benzilor rutiere suplimentare, eliminarea punctelor periculoase (puncte negre), ajustarea elementelor geometrice existente la categoria tehnică a drumurilor regionale cu indicile „G” (conform anexei nr.3)).	48 810,5	198 810,5	80 509,2	-118 301,3

4.2	reparația lucrărilor de artă/ poduri și podețe (înlocuirea elementelor degradate la suprastructură și infrastructură, consolidarea elementelor infrastructurii, consolidarea provizorie în vederea efectuării unor transporturi agabaritice, execuția podurilor provizorii, demolări și desființări de poduri)	10 000,0	3 421,3	881,7	-2 539,6
5.	Reparații capitale a drumurilor și podurilor (Reconstrucția, reabilitarea, reparația capitală drumurilor publice naționale și a construcțiilor ingineresti conform Anexei nr.1 la prezentul Program), total, inclusiv :	737 035,0	807 035,0	666 073,0	-140 962,0
5.1	reparația capitală a drumurilor (Reconstrucția, reabilitarea, reparația capitală drumurilor publice naționale în baza documentației de proiect, pe lungimea integrată a drumului propriu zis sau sectoare tronsonate/loturi)	450 800,0	582 773,0	471 637,0	-111 136,0
5.2	reparația capitală a lucrărilor de artă / poduri și podețe (Reconstrucția, reabilitarea, reparația capitală, în baza documentației de proiect, rezultată din asigurarea durabilității și fiabilității și siguranței lucrărilor de artă)	286 235,0	224 262,0	194 436,0	-29 826,0
6.	Elaborarea și adaptarea documentelor normative, regulamente și specificații tehnice, etc.	1 095,0	1 095,0	469,6	-625,4
7.	Gestionarea drumurilor publice total, inclusiv :	80 000,0	80 000,0	241 548,3	161 548,3
7.1	gestionarea drumurilor publice naționale de către Î.S. „Administrația de stat a drumurilor”	70 000,0	70 000,0	70 000,0	0
7.2	cheltuieli de arbitraj și judecată	10 000,0	10000,0	10 000,0	161 548,3
7.2.1	acoperirea cheltuielilor din litigiu arbitrar SC „Pa&Co International SRL			114 363,8	
7.2.2	acoperirea cheltuielilor din litigiu arbitrar AECOM INOCSA S.L.U.			31 210,3	
7.2.3	acoperirea cheltuielilor din litigiu arbitrar Strabag AG			6 257,7	
7.2.4	acoperirea cheltuielilor din litigiu arbitrar, Toto Costruzioni Generali S.P.A. în asociație cu Taddei Spa-Societa Consortile A.R.I.			9 716,5	
8.	Executarea lucrărilor de proiectare, evaluarea drumurilor și podurilor, procurarea terenurilor	70 000,0	80 000,0	75 400,0	-4 600,0

9.	Dezvoltarea bazei de producție a unităților care efectuează lucrări de întreținere a drumurilor S.A. „Drumuri”, procurarea tehnicii și utilajului pentru acestea (utilaje pentru colmatarea fisurilor, salubritizarea mecanizată și cosirea ierbii).	15 650,0	15 650,0	7 488,0	- 8 162,0
10.	Executarea lucrărilor de cercetare științifică, transfer tehnologic, aplicate la sectoare experimentale de drumuri și poduri	3 500,0	3 500,0	0	- 3500,0
11.	Cofinanțarea proiectelor de reabilitare a drumurilor (conform anexei nr.2 la prezentul Program)	12 600,0	12 600,0	82 637,8	70 037,8
12.	Procurarea și mentenanța utilajului și echipamentului, total inclusiv:	15 579,0	15 579,0	4 026,9	- 11 552,1
12.1	dotarea laboratorului de încercări a Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”.	2 500,0	2 500,0	2 500,0	0
12.2	măsurarea traficului pe drumurile naționale.	1 467,0	1 467,0	1 467,0	0
12.3	extinderea sistemului de prognoze și control al condițiilor de circulație prin multiolicarea utilajelor meteo rutiere.	11 112,0	11 112,0	0	-11 112,0
12.4	mentenanța utilajului, a echipamentului, a softurilor.	500,0	500,0	59,9	-440,1

Concomitent, în scopul executării lucrărilor în termenii stabiliți, inclusiv efectuarea plăților pînă la sfârșitul anului se impune intrarea în vigoare a modificărilor propuse la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost examinate.

Modificările propuse sunt urmare a analizei volumului lucrărilor executate în raport cu cele planificate și estimării necesarului lucrărilor ce urmează a fi realizate pînă la finele anului. Consecutiv acestea vor contribui la utilizarea eficientă și în volum deplin a mijloacelor financiare alocate pentru Fondul rutier alocate pentru anul 2024.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului va avea un impact pozitiv asupra infrastructurii rutiere, contribuind la asigurarea întreținerii corespunzătoare a rețelei rutiere naționale, îmbunătățind condițiile de drum și siguranța rutieră.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactul financiar constă în redistribuirea unor fonduri deja existente și se încadrează în limita mijloacelor financiare disponibile pentru Fondul rutier, aprobate prin Legii bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023, cu modificările ulterioare. Modificările sunt justificate prin necesitatea finalizării lucrărilor și a menținerii infrastructurii la standardele necesare pentru a fi asigurată circulația în condiții de siguranță pe drumurile publice naționale.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul va avea un impact indirect asupra sectorului privat, prin îmbunătățirea condițiilor de transport și reducerea costurilor logistice pentru companii.
4.4. Impactul social
Proiectul va avea un impact pozitiv asupra populației, prin îmbunătățirea accesibilității și siguranței drumurilor, ceea ce va contribui la creșterea calității vieții.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor art. 11 al Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Hotărâre a Guvernului cu privire la modificarea Programului privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pentru drumurile publice naționale pe anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90/2024 a fost plasat pe pagina web oficială a MIDR (compartimentul „Transparență”, directoriul Transparență decizională/Anunțuri de inițiere a politicilor) și pe portalul guvernamental https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13624 La fel, întru respectarea prevederilor art. 32 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul urmează a fi plasat spre consultare publică pe paginile web menționate. Proiectul urmează a fi avizat/expertizat de către: - Ministerul Finanțelor; - Ministerul Justiției. În același timp, facem mențiunea importantă că modificările propuse au fost examinate și coordonate în ședința Consiliul fondului rutier din 10 decembrie 2024 (Procesul Verbal se anexează), în conformitate cu Regulamentul Consiliului fondului rutier, aprobat prin Legea fondului rutier nr. 720/1996.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de hotărâre urmează a fi supus expertizei juridice, conform art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul se încorporează în sistemul actelor normative și nu necesită modificarea altor acte normative.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implementarea prevederilor va fi asigurată de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Administrația de Stat a Drumurilor, prin achiziționarea și monitorizarea executării lucrărilor.

Secretar general

Angela ȚURCANU